

Dr. Öğr. Üyesi Gizem Ersen Perçin

**MİLLETLERARASI USUL HUKUKUNDA
HUKUKİ DİNLENİLME HAKKI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM HUKUKİ DİNLENİLME HAKKININ TEMEL ÖZELLİKLERİ

I. Tanımı ve Niteliği.....	7
A. Bazı Anayasal Kavramlar ile İlişkisi	10
1. Hukuk Devleti İlkesi.....	11
2. Hak Arama Özgürlüğü	13
3. İnsan Onuru	16
B. Bazı Usul Hukuk İlkeleri ile İlişkisi.....	19
1. İddia ve Savunma Hakkı	19
2. Hakimin Davayı Aydınlatma Ödevi	20
3. Usul Ekonomisi İlkesi.....	22
C. Adil Yargılanma Hakkı ile İlişkisi	25
II. Gelişimi ve Düzenlenişi	31
A. Uluslararası Sözleşmelerde Hukuki Dinlenilme Hakkı.....	31
B. İsviçre Hukuku'nda Hukuki Dinlenilme Hakkı	36
C. Alman Hukuku'nda Hukuki Dinlenilme Hakkı	38
D. İngiliz Hukuku'nda Hukuki Dinlenilme Hakkı.....	41
E. Amerikan Hukuku'nda Hukuki Dinlenilme Hakkı	43
F. Türk Hukuku'nda Hukuki Dinlenilme Hakkı	45

III. Unsurları	47
A. Bilgi Edinme Hakkı.....	48
B. Açıklama Hakkı	59
C. Dikkate Alınma Hakkı.....	66
IV. Uygulama Alanı	72
A. Yargılama Faaliyeti Bakımından	72
B. Kişiler Bakımından	74
V. Feragat	77
VI. İhlalin Sonuçları	81

İKİNCİ BÖLÜM
TÜRK MAHKEMELERİNDEKİ
YABANCILIK UNSURU İÇEREN MEDENİ
HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN
DAVALARDA HUKUKİ DİNLENİLME HAKKI

I. Yabancılik Unsuru İçeren Uyuşmazlıklarda Hukuki Dinlenilme Hakkına Riayetın Yasal Dayanakları.....	85
II. Yabancılik Unsuru İçeren Uyuşmazlıklarda Hukuki Dinlenilme Hakkı Kapsamında Yer Almayan Hususlar	90
III. Türk Mahkemelerinde Görülen Yabancılik Unsuru İçeren Davalarda Hukuki Dinlenilme Hakkının Unsurları ve İhlalin Sonuçları	94
A. Bilgi Edinme Hakkı.....	94
1. Yargılama Faaliyetinden Haberdar Olma ve Duruşmada Bulunma Hakkı.....	94
2. Dosyaya Sunulan Bilgi ve Belgelerden Haberdar Olma Hakkı 99	
3. Milletlerarası Tebligat.....	103
a. İki Taraflı Sözleşmeler	105
b. Çok Taraflı Sözleşmeler	106

i.	1954 tarihli Hukuk Usulüne Dair La Haye Sözleşmesi.....	108
ii.	1965 tarihli Hukuki ve Ticari Konularda Adli ve Gayri Adli Belgelerin Yabancı Memleketlerde Tebliğine Dair La Haye Sözleşmesi	109
c.	7201 sayılı Tebligat Kanunu.....	113
B.	Açıklama Hakkı	117
1.	Duruşmada Kullanılan Dil ve Tercüman Hakkı.....	118
2.	İddia ve Savunmaların Sunulması	122
3.	Delillerin Sunulması	126
a.	Delil Temininde Milletlerarası İstinabe	130
b.	Delil Temininde Video- Konferans Yöntemi	134
c.	Delil Temininde Süreler.....	136
d.	Delil Temininde Yabancı Belgeler.....	136
4.	Delillerin Değerlendirilmesi	139
C.	Dikkate Alınma Hakkı.....	143
D.	İhlalin Sonuçları	145
IV.	Türk Mahkemelerinde Görülen Yabancılık Unsuru İçeren Davalarda Adli Yardım ve Milletlerarası Derdestlik Müesseselerinin Hukuki Dinlenilme Hakkı ile İlişkisi	145
A.	Adli Yardım ve Hukuki Dinlenilme Hakkı	146
1.	Adli Yardım Kararının Alınmasında İzlenecek Usul.....	150
2.	Adli Yardımdan Yararlanacak Kişilerde Aranan Kriterler.....	153
a.	Ekonomik Güçsüzlük.....	154
b.	İddia ve Savunmanın Açıkça Dayanaktan Yoksun Olmaması.....	155
c.	Kamuya Yararlı Dernek ve Vakıflar İçin Haklılık	156
d.	Yabancılar İçin Karşılıklılık.....	158
3.	Adli Yardımın Kapsamı	164
a.	Yargılama Giderleri	166
b.	Avukat Ücreti	169

c. Tercüman Ücreti.....	173
B. Milletlerarası Derdestlik ve Hukuki Dinlenilme Hakkı.....	175
1. Milletlerarası Derdestlik Kavramı ve Türk Milletlerarası Özel Hukukunda Milletlerarası Derdestliğin Kabul Edildiği Haller.....	175
2. Milletlerarası Derdestliğin Değerlendirilmesinde Dikkate Alınması Önerilen Koşullar	182
3. Milletlerarası Derdestliğin Değerlendirilmesinde Hak Arama Özgürlüğü Kapsamında Hukuki Dinlenilme Hakkı ..	188

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

5718 SAYILI MÖHUK KAPSAMINDA YABANCI MAHKEME KARARLARININ TANINMASI VE TENFİZİNDE HUKUKİ DİNLENİLME HAKKI

I. Tanıma ve Tenfiznin Niteliği.....	193
II. MÖHUK Kapsamında Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi.....	196
A. Tanıma ve Tenfiznin Ön Koşulları.....	198
B. Tanıma ve Tenfiznin Esas Koşulları.....	201
1. Karşılıklılık	201
2. Türk Mahkemelerinin Münhasır Yetkisine Girmeyen Bir Konuda Karar Verilmiş Olması	203
3. Aşkın Yetki.....	204
4. Hükmün Kamu Düzenine Açıkça Aykırı Olmaması.....	205
5. Savunma Haklarına Uyulmuş Olması.....	207
C. Tanıma ve Tenfizde Usul	210
III. MÖHUK Kapsamında Yabancı Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizinde Hukuki Dinlenilme Hakkına Riayet	216
A. Tanıma ve Tenfiz Koşullarında Hukuki Dinlenilme Hakkı	216

1. MÖHUK m.54 b.ç Kapsamında Hukuki Dinlenilme Hakkı İhlalleri	220
a. Hükmü Veren Mahkemeye Usulüne Uygun Bir Şekilde Çağırılmamış Olmak.....	225
b. Hükmü Veren Mahkemede Temsil Edilmemiş Olmak....	228
c. Hükmü Veren Mahkeme Tarafından Gıyabında veya Yokluğunda Hüküm Verilmiş Olmak	230
2. MÖHUK m. 54 b.c Kapsamında Hukuki Dinlenilme Hakkı İhlalleri	233
a. Bilgi Edinme Hakkı İhlallerinde Kamu Düzeni	235
b. Açıklama Hakkı İhlallerinde Kamu Düzeni.....	236
c. Dikkate Alınma Hakkı İhlalinde Kamu Düzeni.....	238
3. MÖHUK m. 54 b.ç ve b.c'de Düzenlenen Tenfiz Koşullarının Hukuki Dinlenilme Hakkına İlişkin Değerlendirilmesi ve Çözüm Önerisi	243
B. Tanıma ve Tenfiz Usulünde Hukuki Dinlenilme Hakkı.....	248
SONUÇ	255
KAYNAKÇA.....	281